

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.001.03.2021

Pan
Rafał Niewiadomski
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu
ul. Gliniana 20-22
50-525 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowej z Funduszu Pracy na sfinansowanie pożyczek bezzwrotnych na pokrycie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców i działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowych oraz na dofinansowanie dla przedsiębiorców – osób fizycznych niezatrudniających pracowników

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu, ul. Gliniana 20-22, 50-525 Wrocław (dalej: Urząd lub PUP we Wrocławiu)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Niewiadomski, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, od dnia 4 stycznia 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marzena Horbaczewska, Dyrektor PUP we Wrocławiu – do dnia 30 czerwca 2020 r. oraz Rafał Niewiadomski pełniący obowiązki dyrektora w okresie od 1 lipca 2020 r. do 3 stycznia 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Ryszard Puchała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/29/2021 z dnia 17 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 1 - 2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu dotacji celowych przekazanych z Funduszu Pracy w 2020 r. przeznaczonych na wsparcie przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, o którym mowa w art. 15zzd, art. 15zzda i art. 15zzc ustawy z dnia 2 marca 2020 r. <i>o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych</i> ² .
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności działania w zakresie: udzielania i umarzania bezzwrotnych pożyczek dla mikroprzedsiębiorców ³ i organizacji pozarządowych oraz udzielanie dofinansowania kosztów działalności gospodarczej osób fizycznych niezatrudniających pracowników. Podstawą sformułowania oceny wymienionego wyżej obszaru były w szczególności działania kontrolne polegające na analizie przyznania, wykorzystania i rozliczenia ww. dotacji. Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego</i> .

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. poz. 1842, ze zm., dalej: ustawa o COVID-19.

³ Oznacza mikroprzedsiębiorcę, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez PUP dotacji celowej z Funduszu Pracy w 2020 r. udzielonej na wypłatę pożyczek bezzwrotnych w celu pokrycia bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, na pożyczkę bezzwrotną w celu pokrycia bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej oraz na dofinansowanie przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Otrzymane środki dotacji celowej z Funduszu Pracy, podlegające kontroli w łącznej kwocie 397 895,8 tys. zł, PUP we Wrocławiu wykorzystał zgodnie z przeznaczeniem, z czego: [1] w kwocie 280 917,7 tys. zł w formie pożyczki bezzwrotnej na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy oraz na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej na podstawie art. 15zzd i 15zzda ustawy o COVID-19, [2] w kwocie 39 211,8 tys. zł na dofinansowanie przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników na podstawie art. 15zcc ustawy o COVID-19. Z tytułu pożyczek udzielonych na podstawie art. 15zzd ustawy o COVID-19, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., powstały należności w kwocie 249,9 tys. zł, a Urząd podejmował działania w celu ich wyegzekwowania. Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca niepodjęcia działań mających na celu weryfikację dotrzymania warunków dofinansowania z Funduszu Pracy dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników (odnośnie 98% zawartych do końca sierpnia 2020 r. umów), nie miała istotnego wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystanie dotacji celowych z budżetu państwa i środków z państwowych funduszy celowych

Opis stanu
faktycznego

Środki Funduszu Pracy na wsparcie przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 15zzd, art. 15zzda i art.15zcc ustawy o COVID-19 zawarte zostały w zaplanowanej ogółem kwocie 399 536,1 tys. zł⁵ na finansowanie zadań określonych w art. 15zzb-15zze i 15zze⁴ ustawy o COVID-19. Na tym poziomie nie planowano środków na poszczególne rodzaje wsparcia, w tym na podlegające niniejszej kontroli.

Środki, o których mowa, ujęto w planie finansowym PUP na rok 2020.

(akta kontroli str. 3-24)

1. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. kwota wydatkowanych przez PUP we Wrocławiu środków wsparcia wyniosła 280 917,7 tys. zł⁶.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. wpłynęło 61 658 wniosków, z których 8 691 wpłynęło w formie papierowej⁷, pozostałe w formie elektronicznej.⁸ Rozpatrzono 61 484

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ W tym 3 267,2 tys. zł – środki przeniesione z limitu podstawowego Funduszu Pracy i środków POWER.

⁶ Kwota dotyczy wielkości wsparcia udzielonego dla mikroprzedsiębiorców (art. 15zzd ustawy o COVID-19) i organizacji pozarządowych (15zzda ustawy o COVID-19).

⁷ Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora PUP we Wrocławiu wynikało, że Urząd nie prowadził ewidencji umożliwiającej ustalenie liczby wniosków, które wpłynęły w formie elektronicznej i papierowej. Do maja 2020 r. w systemie informatycznym

wnioski. Na koniec tego roku w oczekiwaniu na rozpatrzenie postawały 174 wnioski, złożone w ostatnich dniach grudnia 2020 r. Wnioski te załatwiono w styczniu 2021 r. Zaakceptowano 56 312 wniosków, negatywnie rozpatrzono 5 172 wnioski, tj. 8,4% ogółu spraw. Urząd nie dysponował informacją o stanie zatrudnienia u wnioskodawców⁹. Dyrektor PUP we Wrocławiu wyjaśnił, że przedsiębiorcy nie mieli obowiązku podawania takich informacji. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. zostały zawarte, tj. doszło do przekazania środków na podstawie 56 282 umów pożyczki¹⁰.

Do PUP nie wpływały skargi dotyczące opóźnień i terminowości wypłaty środków pożyczki.

Urząd umożliwił składanie wniosków w swojej siedzibie. Dokumenty mogły być składane przez klientów do skrzynki podawczej umieszczonej w budynku Urzędu lub przesłane pocztą tradycyjną.

(akta kontroli str. 59, 144)

Wstępna weryfikacja złożonych wniosków pod kątem umorzeń następowała automatycznie w systemie Syriusz¹¹, ostatecznie dotrzymanie warunków umowy sprawdzane było w sposób zindywidualizowany dla każdej z umów.

Okres prowadzenia działalności sprawdzany był na podstawie ogólnie dostępnych danych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej: CEIDG) i Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: KRS).

Do 31 grudnia 2020 r. zostało zweryfikowanych 54 416 umów, co stanowiło 96,7% umów ogółem oraz 99,7% umów zawartych do sierpnia 2020 r. Do umorzenia zakwalifikowano 54 364 pożyczek, tj. 99,9% zweryfikowanych, 52 pożyczkobiorców¹² nie spełniło kryterium umorzenia, tj. nie został spełniony warunek prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. W dziewięciu przypadkach, wskutek braku terminowych wpłat raty pożyczki, Urząd wypowiedział umowę i wezwał pożyczkobiorców do zwrotu całości pożyczki w ciągu 30 dni.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. kwota należności z tytułu pożyczek wynosiła 249,9 tys. zł, przy czym w ciągu roku z tego tytułu wpłacono ogółem 182,5 tys. zł – spłaty całkowitej dokonało 36 pożyczkobiorców, spłaty częściowej czterech.

(akta kontroli str. 71, 83)

Przeprowadzone badanie szczegółowe na próbie 10 wniosków niezaakceptowanych do udzielenia wsparcia wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od sześciu do 64 dni, w pięciu przypadkach wnioski rozpatrywano dłużej niż 30 dni. Średni czas, załatwienia sprawy z tej grupy, tj. w czasie, w jakim

Syriusz, w którym wnioski były rejestrowane, wszystkie wprowadzono ręcznie. W kolejnych miesiącach, po aktualizacji systemu nastąpiła możliwość wczytywania wniosków wpływających elektronicznie na portal praca.gov.pl. Ogółem, wszystkie wnioski, rejestrowano w systemie Syriusz bez oznaczenia formy, w jakiej wniosek przyjęto. Przedstawione przez Urząd dane o liczbie wniosków przyjętych w formie papierowej ustalone zostały w drodze oszacowania i mają one charakter orientacyjny. Począwszy od maja 2020 r. do końca tego roku wpłynęło 56 007 wniosków, z czego 8 691 złożono w formie papierowej.

⁹ Jako dokument elektroniczny opatrzony podpisem kwalifikowanym/zaufanym.

¹⁰ W składanych wnioskach przedsiębiorcy nie podawali, a Urząd nie wymagał podania informacji czy zatrudniają pracowników. Urząd nie posiadał danych o wnioskodawcach, pozwalających wskazać, ile spośród złożonych wniosków dotyczyło przedsiębiorców niezatrudniających pracowników.

¹¹ W 30 przypadkach nie doszło do „udzielenia pożyczki”, tj. do skutecznego zawarcia umowy ze względu na m.in.: podanie przez wnioskodawcę błędnego numeru rachunku bankowego i w konsekwencji zwrot środków na rachunek Urzędu lub otrzymanie od innych organów (np. Policji) informacji o potencjalnym oszustwie. Zgodnie z wprowadzonymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zasadami ubiegania się o środki z Funduszu Pracy, na uzyskanie pożyczki dla mikroprzedsiębiorcy za datę udzielenia pożyczki uznaje się dzień wypłaty środków na konto przedsiębiorcy.

¹² Oprogramowanie aplikacyjne Syriusz to system teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy.

¹³ Na dzień 31 grudnia 2020 r.

udzielano odpowiedzi na wniosek z informacją o braku akceptacji, wynosił 33,4 dnia;

- w każdym przypadku przedsiębiorca został niezwłocznie powiadomiony o braku akceptacji wniosku¹³;
- brak akceptacji był uzasadniony i wynikał z faktu, iż wnioskodawcy nie kwalifikowali się do skorzystania z tej formy pomocy. W trzech przypadkach wnioski złożone zostały przez spółki cywilne, w trzech przypadkach wnioski zostały złożone przez podmioty w stanie upadłości, kolejne odmowy były uzasadnione zawieszeniem działalności gospodarczej lub wcześniejszym uzyskaniem pomocy.

Przeprowadzone badanie 10 wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazało, że od czasu złożenia wniosku do końca roku upłynęło mniej niż 30 dni. Wnioski, o których mowa zostały rozpatrzone w styczniu 2021 r., przy czym, w trzech przypadkach odbyło się to w czasie dłuższym niż 30 dni od daty wpływu wniosku do Urzędu.

Przeprowadzone badanie szczegółowe na próbie 40 wniosków zaakceptowanych, w tym 20 złożonych w postaci papierowej (o wartości podpisanych umów 200,0 tys. zł) wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od jednego do 50 dni. Średnio było to 20 dni, przy czym, 33 wnioski, tj. 83% badanych przypadków, załatwiono w czasie krótszym niż 30 dni;
- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu dokonania przelewu środków wynosił od trzech do 59 dni. Średnio było to 25 dni, przy czym w 26 przypadkach, tj. w 65% badanych spraw, przelewu środków pomocy dokonano w krótszym czasie niż 30 dni. Przypadki rozpatrzenia wniosku w terminie powyżej 30 dni spowodowane były (jak wyjaśnił Dyrektor PUP we Wrocławiu) niewystarczającymi zasobami kadrowymi oraz koniecznością uzupełnienia wniosku;
- w każdym przypadku wniosek był weryfikowany na podstawie wpisu do CEIDG bądź wpisu do KRS pod względem spełniania kryterium przez wnioskodawcę (dokumentowały to wydruki z rejestrów);
- wypłata pożyczki następowała w przeciągu dwóch dni roboczych od momentu zaakceptowania polecenia przelewu przez Dyrektora PUP we Wrocławiu;
- w przypadku wniosków złożonych w postaci papierowej przyjęta forma wynikała z decyzji przedsiębiorcy;
- w 36 przypadkach Urząd po weryfikacji stwierdził dopełnienie warunków umorzenia pożyczki, przy czym o tym fakcie powiadomiono dotychczas 27 przedsiębiorców. W sześciu przypadkach, pomimo upływu ponad 100 dni od dnia zawarcia umowy pożyczki nie dokonano weryfikacji warunków umorzenia pożyczki. W przypadku będących przedmiotem szczegółowego badania umów podpisanych do 30 sierpnia 2020 r., po upływie trzech miesięcy od zawarcia umowy Urząd we wszystkich przypadkach zweryfikował czy pożyczkobiorca spełniał warunki umorzenia, przy czym weryfikacji dokonywano po upływie średnio 8,5 miesiąca od daty zawarcia umowy.

(akta kontroli str. 87-95, 108-143)

¹³ W toku procedowania spraw nie posługiwano się odrębnym dokumentem pn. „akceptacja wniosku” – w przypadku braku akceptacji wniosku dokumentem wiążącym były pisma kierowane do przedsiębiorców z informacją o braku akceptacji wniosku. We wszystkich badanych przypadkach pisma wysłano w dacie ich sporządzenia.

2. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej

Do dnia 31 grudnia 2020 r. wpłynęły 282 wnioski, z tego 67 w formie papierowej. Do końca 2020 r. rozpatrzono 263 wnioski (pozostałe 19 wniosków rozpatrzono w 2021 r.), z czego zaakceptowano 125, tj. 47,5%. Powyższe dane, dotyczące liczby wniosków złożonych w formie papierowej, mają charakter szacunkowy.

(akta kontroli str. 74-76, 83-84)

Wyjaśnienie w sprawie statystyki wniosków dotyczących pożyczki bezzwrotnej ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowej złożył Dyrektor PUP we Wrocławiu podając, że z uwagi na konstrukcję systemu informatycznego Syriusz i wprowadzanych tam danych dotyczących pożyczek dla mikroprzedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych nie jest możliwe dokładne rozdzielanie danych dotyczących mikroprzedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Oba rodzaje organizacji są wprowadzane do tego samego rejestru, a wszelkie dane sprawozdawcze ujmują te dwie formy razem. Urząd nie prowadził oddzielnego rejestru w tych sprawach.

(akta kontroli str. 89-95)

Do PUP we Wrocławiu nie wpływały skargi dotyczące opóźnień i terminowości wypłaty środków pożyczki. Umożliwiono składanie wniosków w siedzibie Urzędu. Dokumenty mogły być składane przez klientów do skrzynki podawczej umieszczonej w budynku Urzędu lub przesłane pocztą tradycyjną.

(akta kontroli str. 144)

Weryfikacja wstępna złożonych wniosków pod kątem umorzeń następowała automatycznie poprzez system Syriusz. Okres prowadzenia działalności sprawdzany był w ogólnie dostępnych bazach danych w CEIDG i KRS.

Przeprowadzone badanie szczegółowe 10 wniosków niezaakceptowanych wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od 23 do 89 dni;
- w każdym przypadku przedsiębiorca został niezwłocznie powiadomiony o braku akceptacji wniosku;
- brak akceptacji był uzasadniony i wynikał m.in. z faktu złożenia wniosku przez podmiot niebędący organizacją pozarządową, złożenie wniosku przed terminem naboru, otrzymania już pożyczki przez przedsiębiorcę oraz osiągnięcia przez przedsiębiorcę przychodu w wysokości ponad 100 tys. zł.

Przeprowadzone badanie szczegółowe 10 wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazało, że wnioski te pozostawały w oczekiwaniu na rozpatrzenie od dwóch do 23 dni i (poza jednym przypadkiem) zostały załatwione w styczniu 2021 r. W jednym przypadku wniosek pozostał bez rozpatrzenia – wnioskodawca został wezwany 3 grudnia 2020 r. do uzupełnienia dokumentów, czego do dnia 17 marca 2021 r. nie uczynił.

Przeprowadzone badanie szczegółowe na próbie 40 wniosków zaakceptowanych, w tym 20 złożonych w postaci papierowej, o wartości podpisanych umów 170,6 tys. zł, wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od jednego do 34 dni (w jednym przypadku). Średnio wniosek rozpatrywano w ciągu 21 dni, przy czym 33 z 40 badanych wniosków załatwiono w czasie krótszym niż średnia;

- w każdym przypadku wniosek był weryfikowany: na podstawie wpisów w rejestrach KRS, REGON oraz ewidencji stowarzyszeń zwykłych, wykazu organizacji pozarządowych pod względem spełniania kryterium przez wnioskodawcę;
- wypłata pożyczki nastąpiła w przeciągu dwóch dni roboczych od momentu zaakceptowania wniosku;
- w przypadku wniosków złożonych w postaci papierowej przyjęta forma wynikała z decyzji przedsiębiorcy;
- w przypadku, gdy od zawarcia umowy minęły trzy miesiące Urząd zweryfikował czy pożyczkobiorca spełnia warunki umorzenia.

(akta kontroli str. 87-95, 108-143)

3. Dofinansowanie z Funduszu Pracy dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników

Kwota wydatkowanych przez PUP we Wrocławiu środków wsparcia wyniosła 39 211,8 tys. zł, z tego w ramach przyznanego limitu podstawowego z Funduszu Pracy 114,4 tys. zł, a ze środków rezerwy (w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) 39 097,4 tys. zł.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. wpłynęło 8 817 wniosków, w tym 1 122 w formie papierowej i 7 695 w formie elektronicznej. Rozpatrzono 8 673 wnioski, z czego 1 120 złożone w formie papierowej i 7 551 w formie elektronicznej, jako dokument elektroniczny opatrzony podpisem kwalifikowanym/zaufanym. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. oczekiwały na rozpatrzenie 144 wnioski, które wpłynęły do Urzędu w grudniu 2020 r. Zaakceptowano 7 348 wniosków, z czego 936 w formie papierowej i 6 412 w formie elektronicznej, 1 325 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. zostało podpisanych 7 348 umów na kwotę 39 509,7 tys. zł z tytułu których na ten dzień Urząd miał zobowiązania w wysokości 297,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 84-85, 97-107)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że wskazana wyżej kwota zobowiązań obejmuje zobowiązania wynikające z umów, dotyczące drugiej lub trzeciej transzy środków pomocy (płatne w styczniu lub lutym 2021 r.). Na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 17 marca 2021 r., Urząd wypłacił wszystkie zobowiązania finansowe z tytułu umów podpisanych w 2020 r.

(akta kontroli str. 89-95, 97-107)

Do PUP we Wrocławiu nie wpłynęły skargi dotyczące opóźnień i terminowości wypłaty środków dofinansowania.

(akta kontroli str. 144)

Weryfikacja prowadzenia działalności gospodarczej przez okres, na który zostało przyznane dofinansowanie następowała za pomocą rejestru publicznego CEIDG. Na dzień dokonywania wypłaty środków w poszczególnych transzach weryfikowano w CEIDG, czy przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą i posiadał status „aktywny” oraz czy w wyniku weryfikacji nie zaistniały okoliczności zobowiązujące przedsiębiorcę do zwrotu środków.

Do końca 2020 r. zweryfikowano 121 umów, co stanowiło 1,94% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r. Stwierdzono, że 36 przedsiębiorców nie dotrzymało warunku prowadzenia działalności przez okres dofinansowania. Kwota należności z tego tytułu wynosiła na dzień 31 grudnia 2020 r. 13,9 tys. zł w tym zaległości

9,1 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2020 r. przedsiębiorcy dokonali zwrotu otrzymanego wsparcia w wysokości 69,6 tys. zł. We wszystkich przypadkach zaległości podjęto działania mające na celu ich wyegzekwowanie, sprawy zostały przekazane do radcy prawnego celem skierowania na drogę postępowania sądowego.

(akta kontroli str. 76-78, 84-86)

Przeprowadzone badanie szczegółowe na próbie 10 wniosków niez zaakceptowanych wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od trzech do 80 dni (w jednym przypadku)¹⁴. Średni czas rozpatrywania wniosku w tej grupie wynosił 42 dni, przy czym osiem wniosków zostało załatwionych w czasie dłuższym niż 30 dni;
- w każdym przypadku przedsiębiorca został niezwłocznie powiadomiony o braku akceptacji wniosku¹⁵;
- brak akceptacji był uzasadniony i wynikał z faktu, iż wnioskodawcy nie kwalifikowali się do uzyskania tej formy pomocy. W dwóch przypadkach wniosek złożyły podmioty niebędące przedsiębiorcami, np. spółki cywilne, w pięciu przypadkach nie wykazano wymaganego spadku obrotów firmy, w jednym przypadku powodem odmowy było zawieszenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, w dwóch przypadkach wnioskodawcy uzyskali już pomoc na wskazany we wniosku okres.

Przeprowadzone badanie 10 wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazało, że od czasu złożenia wniosku do końca roku upłynęło od trzech do 27 dni. Wnioski, o których mowa zostały rozpatrzone w styczniu 2021 r., przy czym w trzech przypadkach odbyło się to w czasie dłuższym niż 30 dni od daty wpływu wniosku do Urzędu.

Przeprowadzone badanie szczegółowe na próbie 40 wniosków zaakceptowanych, w tym 20 złożonych w formie papierowej wykazało, że:

- czas jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od trzech do 31 dni (w jednym przypadku). Średni czas rozpatrywania wniosku w tej grupie wynosił 19 dni;
- w każdym przypadku wniosek był weryfikowany na podstawie wpisu do CEIDG pod względem spełniania kryterium przez wnioskodawcę (dokumentowały to wydruki z rejestrów);
- wypłata wsparcia następowała do dwóch dni roboczych od momentu zaakceptowania wniosku;
- w przypadku wniosków złożonych w postaci papierowej przyjęta forma wynikała z decyzji przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 87-95, 108-143)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodejmowaniu działań mających na celu weryfikację dotrzymania warunków dofinansowania z Funduszu Pracy dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników, tj. warunku kontynuowania działalności gospodarczej przez okres dofinansowania, w stosunku do 98,06% zawartych do końca sierpnia 2020 r. umów (tj. 6 102 z 6 223 umów).

¹⁴ Czas rozumiany, jako liczba dni od wpływu wniosku do Urzędu do dnia udzielenia pisemnej odpowiedzi.

¹⁵ Do przedsiębiorców kierowano pisma z informacją o braku akceptacji wniosku. We wszystkich badanych przypadkach pisma wysłano w dacie ich sporządzenia.

Dyrektor PUP we Wrocławiu wyjaśnił w tej sprawie, że ustawa (o COVID-19), ani też zasady udzielania przedmiotowej pomocy opracowane przez właściwego ministra, nie określają terminu dokonania takiej weryfikacji. Mając na uwadze liczbę wniosków podlegających weryfikacji do umorzeń oraz fakt, że nadal realizowane są tak zadania w ramach tej ustawy, jak i bieżące zadania Urzędu, dokonywano weryfikacji niezwłocznie w najbliższym możliwym terminie.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że bieżąca weryfikacja dotrzymania warunków dofinansowania z Funduszu Pracy ma istotne znaczenie, ponieważ zgodnie z art. 15zcc ust. 6 ustawy o COVID-19, przedsiębiorca jest obowiązany do prowadzenia działalności gospodarczej przez okres, na który przyznane zostało dofinansowanie. Weryfikacja w tym zakresie winna umożliwić podjęcie działań w przypadku stwierdzenia nieprowadzenia działalności gospodarczej przez okres, o którym mowa w ww. przepisie. Wówczas bowiem na podstawie art. 15zcc ust. 7 ustawy o COVID-19 przedsiębiorca jest obowiązany do zwrotu otrzymanego dofinansowania bez odsetek, proporcjonalnie do okresu nieprowadzenia działalności gospodarczej, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty (Dyrektora PUP we Wrocławiu). Natomiast w świetle art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

(akta kontroli str. 87-95, 108-145)

V. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Dokonanie weryfikacji warunku dofinansowania z Funduszu Pracy dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniającymi pracowników, tj. kontynuowania działalności gospodarczej przez okres dofinansowania.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

Wrocław, marca 2021 r.

Kontroler:
Ryszard Puchała
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p. o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis